

Hệ giá trị gia đình vùng Đồng bằng sông Hồng hiện nay

Family value system in the Red River Delta today

ThS. NGUYỄN VĂN NHẬT

Trường Đại học Hàng hải Việt Nam; Email:nhatnv.llct@vimaru.edu.vn

Ngày nhận bài: 23/02/2026

Ngày phản biện: 02/03/2026

Ngày duyệt đăng: 20/3/2026

Bài viết thuộc lĩnh vực: Khoa học xã hội và nhân văn

Tóm tắt: Hệ giá trị gia đình vùng Đồng bằng sông Hồng hình thành rất sớm, chịu ảnh hưởng sâu đậm của văn minh lúa nước và mang đậm dấu ấn truyền thống Nho giáo, coi trọng gia phong, nề nếp, sự gắn kết cộng đồng và hiếu học. Hệ giá trị này đóng vai trò nền tảng trong việc phát triển nông thôn mới và duy trì ổn định xã hội. Bài viết tập trung phân tích hệ giá trị gia đình vùng Đồng bằng sông Hồng cả truyền thống và hiện đại.

Từ khóa: Hệ giá trị; gia đình; vùng đồng bằng sông Hồng.

Abstract: The family value system in the Red River Delta was formed very early, deeply influenced by wet rice civilization and strongly marked by Confucian tradition, emphasizing family discipline, order, community cohesion, and a strong tradition of learning. This value system plays a foundational role in rural development and social stability. The article focuses on analyzing both traditional and contemporary dimensions of the family value system in the Red River Delta.

Keywords: value system; family; Red River Delta.

1. Đặt vấn đề

PGS.TS. Lê Ngọc Văn cho rằng: “Giá trị gia đình là hệ thống các giá trị được gia đình lựa chọn và vươn tới trong cuộc sống... tâm linh tín ngưỡng” (Hội đồng Lý luận Trung ương, 2024). Theo đó, hệ giá trị gia đình bao gồm: giá trị kinh tế - vật chất, thể chất, giá trị ứng xử giữa con người với con người, giá trị tinh thần, tâm linh tín ngưỡng.

Lê Thị Thắm cho rằng: “Hệ giá trị gia đình Việt Nam là tập hợp các giá trị trên phương diện gia đình được sắp xếp... hướng con người đến những giá trị chân, thiện mỹ” (Hội đồng Lý luận Trung ương, 2024). Theo quan điểm này, thì hệ giá trị gia đình không phải là những giá trị rời rạc, xuất hiện một cách tự phát, mà là tập hợp giá trị được hình thành trong sinh hoạt và đời sống gia đình.

Theo PGS.TS. Đặng Thị Hoa: “Hệ giá trị gia đình là tập hợp những giá trị của gia đình được đúc kết, giữ gìn và phát triển qua hàng nghìn năm lịch sử, qua nhiều bối cảnh kinh tế - xã hội và duy trì theo thời gian...” (Hội đồng Lý luận Trung ương, 2024). Tác giả nhấn mạnh rằng hệ giá trị gia đình không

phải là sự hình thành mới mẻ hay rời rạc mà là kết quả của quá trình đúc kết, giữ gìn và phát triển qua hàng nghìn năm lịch sử. Điều này thể hiện tính bền vững, ổn định và liên tục của hệ giá trị gia đình, là sản phẩm của sự tích lũy kinh nghiệm sống, văn hóa, và tinh thần của các thế hệ đi trước.

Đúc kết về hệ giá trị gia đình Việt Nam, Đảng Cộng sản Việt Nam khẳng định: “Trải qua nhiều thế hệ, gia đình Việt Nam được hình thành và phát triển với những giá trị chuẩn mực giá trị tốt đẹp góp phần xây dựng bản sắc văn hoá dân tộc...” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021). Đặc biệt Đại hội XIII, Đảng ta xác định: “Tập trung nghiên cứu, xác định và triển khai xây dựng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa và chuẩn mực con người gắn với giữ gìn, phát triển hệ giá trị gia đình Việt Nam trong thời kỳ mới...” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021).

Từ sự phân tích nói trên có thể rút ra khái niệm: Hệ giá trị gia đình là tập hợp những giá trị, chuẩn mực, niềm tin và nguyên tắc được gia đình thừa nhận và truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác, dùng để định hướng cách suy nghĩ, hành vi và mối quan hệ

giữa các thành viên trong gia đình.

2. Phương pháp nghiên cứu

Trên cơ sở kế thừa các nghiên cứu trước, tác giả sử dụng phương pháp nghiên cứu tài liệu, trong đó các văn bản của Nhà nước về hệ giá trị gia đình vùng Đồng bằng sông Hồng hiện nay.

Phương pháp thu thập số liệu thông qua các số liệu thứ cấp được đăng tải trên web của các tổ chức trong và ngoài nước.

3. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

3.1. Một số hệ giá trị gia đình tiêu biểu vùng Đồng bằng sông Hồng hiện nay

Hệ giá trị gia đình vùng Đồng bằng sông Hồng là tập hợp những chuẩn mực, quan niệm, niềm tin và lý tưởng chi phối cách tổ chức, ứng xử và hoạt động của các thành viên trong gia đình, được hình thành và duy trì theo thời gian phù hợp với bối cảnh văn hóa - lịch sử đặc thù của vùng, có chức năng định hướng hành vi, giữ gìn sự ổn định, đoàn kết và phát triển của gia đình. Nổi bật là một số giá trị sau đây:

Thứ nhất, giá trị yêu thương, thủy chung, hòa thuận

Trong gia đình truyền thống ở Đồng bằng sông Hồng, sự yêu thương, tình nghĩa, thủy chung vừa là phẩm chất đạo đức, vừa là yêu cầu, nguyên tắc, chuẩn mực nổi bật trong mối quan hệ vợ chồng. Mặc dù trong xã hội truyền thống, hôn nhân chủ yếu do sự sắp đặt của gia đình, nhưng không vì thế mà mối quan hệ vợ chồng mất đi tình cảm, tình yêu thương, thủy chung và hòa thuận. Gia đình sống có hạnh phúc, tình nghĩa hay không thể hiện ở chỗ vợ chồng sống có thủy chung, hòa thuận, đồng lòng với nhau không. Thủy chung là phẩm chất đạo đức được đặt lên hàng đầu trong mối quan hệ vợ chồng, được xã hội coi trọng và đề cao. Thủy chung không chỉ là biểu hiện của tình yêu trước sau như một, mà còn là sự đồng cảm, kính trọng, tin yêu, hòa thuận, nhường nhịn lẫn nhau giữa vợ với chồng. Tình nghĩa vợ chồng là tình cảm thiêng liêng, sâu nặng, được nảy sinh từ chính cuộc sống, từ sự chung lưng làm ăn, chung vai gánh trách nhiệm gia đình. Tình nghĩa, thủy chung, yêu thương, hòa thuận giúp vợ chồng cùng nhau vượt qua những khó khăn, vất vả vươn lên trong cuộc sống. Đây chính là những phẩm chất đạo đức tốt đẹp cần phát huy trong mỗi gia đình. Tuy nhiên, cần phải chọn lọc những giá trị tích cực và loại

bỏ những yếu tố không còn phù hợp của gia đình truyền thống (tình nghĩa, thủy chung theo kiểu trời buộc người phụ nữ, xem nhẹ vai trò, địa vị của người phụ nữ...).

Thứ hai, giá trị hiếu thảo, kính trên nhường dưới

Gia đình ở Đồng bằng sông Hồng chịu ảnh hưởng sâu sắc của tư tưởng Nho giáo, thể hiện qua việc chú trọng giáo dục con gái theo chuẩn mực đạo đức Nho giáo. Theo quan niệm của Nho giáo, đạo đức xã hội là mở rộng đạo đức gia đình. “Hiếu” được xem là một trong những nguyên tắc đạo đức căn bản, là thước đo chuẩn mực đạo đức của con cháu đối với ông bà, cha mẹ trong xã hội truyền thống. Giá trị hiếu thảo trong gia đình vùng Đồng bằng sông Hồng là một nét đẹp văn hoá truyền thống được gìn giữ qua nhiều thế hệ. Hiếu thảo trước hết thể hiện ở tình cảm cao quý, lòng kính trọng, biết ơn của con cháu với ông bà, cha mẹ - những người có công sinh thành, nuôi dưỡng. Trong đời sống hằng ngày, con cái luôn quan tâm, chăm sóc cha mẹ khi tuổi già, ốm đau và coi đó là bổn phận thiêng liêng. Bên cạnh đó, phong tục thờ cúng tổ tiên, giỗ chạp, lễ Tết cũng là biểu hiện sâu sắc của đạo hiếu, thể hiện tinh thần “uống nước nhớ nguồn”. Hiếu thảo còn được thể hiện qua việc giữ gìn nề nếp gia phong, sống tốt để làm rạng danh gia đình, dòng họ. Dù xã hội hiện đại có nhiều đổi thay, giá trị hiếu thảo ở vùng Đồng bằng sông Hồng vẫn luôn được coi trọng và tiếp tục là nền tảng đạo đức của mỗi gia đình.

Bên cạnh giá trị hiếu thảo, giá trị kính trên nhường dưới cũng là một chuẩn mực đạo đức truyền thống tốt đẹp trong gia đình vùng Đồng bằng sông Hồng, phản ánh cách ứng xử hài hoà giữa các thế hệ thành viên trong gia đình cũng như ngoài xã hội. “Kính trên” là thái độ tôn trọng, lễ phép, biết lắng nghe và ghi nhớ công lao của ông bà, cha mẹ, thầy cô và những người lớn tuổi. “Nhường dưới” là sự bao dung, quan tâm, chia sẻ và nhường nhịn đối với người nhỏ tuổi hơn, thể hiện tinh thần yêu thương và trách nhiệm. Giá trị này giúp duy trì trật tự, kỷ cương trong gia đình, đồng thời tạo nên bầu không khí ấm áp, hòa thuận giữa các thành viên. Trong đời sống hằng ngày, kính trên nhường dưới được thể hiện qua lời ăn tiếng nói lễ phép, cách cư xử khiêm nhường, biết đặt lợi ích chung lên trên cái tôi cá nhân. Trong xã hội hiện đại, dù các mối quan hệ trở nên bình đẳng hơn, giá trị kính

trên nhường dưới vẫn giữ nguyên ý nghĩa, song được thể hiện theo hướng tôn trọng lẫn nhau, không áp đặt hay gò bó. Có thể khẳng định rằng, kính trên nhường dưới không chỉ góp phần hình thành nhân cách con người mà còn là nền tảng quan trọng để xây dựng gia đình hạnh phúc và xã hội văn minh.

Thứ ba, giá trị lao động chăm chỉ, sống có kỷ luật, tiết kiệm

Giá trị lao động chăm chỉ, sống có kỷ luật, tiết kiệm là một trong những giá trị truyền thống tiêu biểu, bền vững của gia đình vùng Đồng bằng sông Hồng, được hình thành và nuôi dưỡng qua lịch sử lâu dài của cư dân nông nghiệp lúa nước. Trong điều kiện tự nhiên nhiều khó khăn, thường xuyên chịu tác động của thiên tai như bão lũ, hạn hán, con người buộc phải lao động cần cù, tuân thủ chặt chẽ thời vụ và biết tính toán, tích lũy để bảo đảm cuộc sống ổn định. Chính hoàn cảnh ấy đã tạo nên thói quen lao động chăm chỉ, tinh thần kỷ luật và lối sống tiết kiệm, trở thành chuẩn mực giá trị được truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác trong gia đình.

Trong đời sống gia đình truyền thống, lao động không chỉ nhằm mục đích tạo ra của cải vật chất mà còn mang ý nghĩa giáo dục sâu sắc. Người lao động chăm chỉ, có trách nhiệm với công việc và gia đình được xem là người có đạo đức, có nhân cách tốt, xứng đáng được tôn trọng. Trẻ em từ nhỏ đã được dạy biết phụ giúp cha mẹ, trân trọng giá trị của sức lao động và hình thành ý thức tự lập. Bên cạnh đó, lối sống có kỷ luật thể hiện rõ trong việc tuân thủ nề nếp gia phong, giờ giấc sinh hoạt, sự phân công vai trò giữa các thành viên trong gia đình, qua đó góp phần duy trì trật tự, sự hài hòa và gắn kết trong quan hệ gia đình. Giá trị tiết kiệm cũng được coi trọng như một nguyên tắc sống, thể hiện ở việc chi tiêu hợp lý, tránh phung phí, biết dành dụm cho những nhu cầu lâu dài và các tình huống rủi ro.

Tuy nhiên, trong bối cảnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và kinh tế thị trường, giá trị lao động chăm chỉ, sống có kỷ luật, tiết kiệm đang có những biến đổi nhất định. Lối sống tiêu dùng, chạy theo hưởng thụ, cùng với tác động của truyền thông và mạng xã hội khiến một bộ phận giới trẻ coi nhẹ lao động và tiết kiệm. Điều này đặt ra yêu cầu phải kế thừa và phát huy giá trị truyền thống này theo hướng phù hợp với điều kiện xã hội hiện đại. Thông qua giáo dục gia

đình, nhà trường và các hoạt động văn hóa - xã hội, giá trị lao động chăm chỉ, sống có kỷ luật, tiết kiệm cần tiếp tục được bồi đắp, góp phần xây dựng gia đình bền vững và xã hội phát triển lành mạnh.

Thứ tư, giá trị hiếu học

Giá trị hiếu học là một trong những giá trị truyền thống tiêu biểu, có sức sống bền bỉ trong đời sống gia đình vùng Đồng bằng sông Hồng. Được hình thành từ rất sớm trong bối cảnh đây là cái nôi của văn minh Việt Nam và chịu ảnh hưởng sâu sắc của tư tưởng Nho giáo, hiếu học trở thành chuẩn mực đạo đức và phương châm sống của nhiều thế hệ gia đình. Đối với cư dân vùng Đồng bằng sông Hồng, học tập không chỉ là con đường tiếp thu tri thức mà còn là cách để rèn luyện nhân cách, khẳng định vị thế xã hội và góp phần làm rạng danh gia đình, dòng họ, quê hương.

Trong gia đình truyền thống, cha mẹ luôn coi trọng việc học của con cái, xem đó là nhiệm vụ lâu dài và thiêng liêng. Dù trong điều kiện kinh tế khó khăn, nhiều gia đình vẫn sẵn sàng chắt chiu, tiết kiệm để con em được đến trường. Trẻ em được giáo dục ý thức ham học, kính trọng thầy cô, coi trọng đạo lý “tôn sư trọng đạo” và tinh thần vượt khó trong học tập. Những người học giỏi, thi đỗ được cộng đồng làng xã tôn vinh, trở thành niềm tự hào chung, qua đó góp phần củng cố và lan tỏa giá trị hiếu học trong đời sống gia đình và cộng đồng. Giá trị hiếu học còn được duy trì và phát huy thông qua truyền thống dòng họ và các thiết chế văn hóa - xã hội ở địa phương. Nhiều dòng họ ở vùng Đồng bằng sông Hồng có gia phả ghi danh người đỗ đạt, lập quỹ khuyến học, tổ chức lễ tuyên dương con cháu học giỏi. Điều này không chỉ mang ý nghĩa vật chất mà còn có tác dụng động viên tinh thần, tạo động lực phấn đấu cho các thế hệ trẻ. Gia đình vì thế trở thành môi trường giáo dục nền tảng, góp phần hình thành thói quen tự học, ý thức vươn lên và khát vọng tri thức cho mỗi cá nhân.

Tuy nhiên, trong bối cảnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và kinh tế thị trường, giá trị hiếu học trong gia đình vùng đồng bằng sông Hồng đang chịu nhiều tác động và thách thức. Sự đa dạng của các con đường mưu sinh, tác động của lối sống thực dụng và áp lực thành tích trong giáo dục khiến việc học đôi khi bị hiểu lệch, thiên về bằng cấp hoặc lợi ích trước mắt.

Một bộ phận thanh niên giảm sút động lực học tập, thiếu định hướng lâu dài. Trước thực tế đó, việc giữ gìn và phát huy giá trị hiếu học cần được đặt trong mối quan hệ hài hòa giữa truyền thống và hiện đại. Gia đình không chỉ khuyến khích con em học tập kiến thức mà còn chú trọng giáo dục đạo đức, kỹ năng sống và tinh thần học tập suốt đời. Sự phối hợp chặt chẽ giữa gia đình, nhà trường và xã hội sẽ góp phần làm cho giá trị hiếu học tiếp tục được bồi đắp, phát huy, đóng góp tích cực vào sự phát triển bền vững của gia đình và xã hội vùng đồng bằng sông Hồng.

Thứ năm, giá trị bình đẳng, dân chủ

Giá trị bình đẳng, dân chủ ngày càng trở thành một giá trị quan trọng trong đời sống gia đình vùng Đồng bằng sông Hồng, phản ánh sự chuyển biến tích cực của xã hội Việt Nam trong quá trình hiện đại hóa và hội nhập. Nếu như trong gia đình truyền thống, quan hệ giữa các thành viên thường mang tính thứ bậc, chịu ảnh hưởng nặng nề của tư tưởng gia trưởng và lễ giáo phong kiến, thì ngày nay, xu hướng đề cao bình đẳng và dân chủ đang dần được khẳng định, góp phần xây dựng gia đình tiến bộ, hạnh phúc và bền vững.

Giá trị bình đẳng trong gia đình trước hết thể hiện ở sự bình đẳng giới giữa vợ và chồng. Trong nhiều gia đình vùng Đồng bằng sông Hồng hiện nay, người phụ nữ không chỉ đảm nhận vai trò nội trợ mà còn tham gia lao động, đóng góp kinh tế và có tiếng nói quan trọng trong các quyết định chung của gia đình. Việc phân công lao động gia đình ngày càng linh hoạt, dựa trên năng lực và sự thỏa thuận, thay vì những khuôn mẫu cứng nhắc. Bên cạnh đó, bình đẳng còn thể hiện ở sự tôn trọng giữa các thế hệ, khi trẻ em và người cao tuổi ngày càng được quan tâm đến quyền lợi, nhu cầu và tiếng nói của mình. Giá trị dân chủ trong gia đình thể hiện thông qua việc các thành viên được tham gia bàn bạc, trao đổi và cùng đưa ra quyết định trong những vấn đề quan trọng như học tập, nghề nghiệp, hôn nhân hay chi tiêu gia đình. Không khí đối thoại, lắng nghe và tôn trọng ý kiến lẫn nhau giúp hạn chế xung đột, tăng cường sự thấu hiểu và gắn kết giữa các thành viên. Gia đình vì thế không chỉ là nơi duy trì trật tự mà còn là không gian nuôi dưỡng tình cảm, nhân cách và trách nhiệm cá nhân.

Tuy nhiên, việc thực hiện giá trị bình đẳng, dân chủ trong gia đình vùng Đồng bằng sông Hồng vẫn còn gặp không ít thách thức. Dư âm của tư tưởng gia

trưởng, định kiến giới và sự chênh lệch về trình độ, kinh tế giữa các thành viên có thể cản trở việc thực hành dân chủ thực chất. Do đó, để phát huy giá trị bình đẳng, dân chủ cần có sự thay đổi đồng bộ từ nhận thức đến hành động, thông qua giáo dục gia đình, pháp luật và các chính sách xã hội. Việc xây dựng gia đình bình đẳng, dân chủ không chỉ nâng cao chất lượng đời sống gia đình mà còn góp phần hình thành con người hiện đại, có ý thức trách nhiệm và tôn trọng các giá trị nhân văn trong xã hội.

3.2. Đặc điểm hệ giá trị gia đình vùng đồng bằng sông Hồng

Thứ nhất, mang đậm bản sắc văn hoá lúa nước và Nho giáo

Hệ giá trị gia đình vùng Đồng bằng sông Hồng mang đậm dấu ấn của nền văn hoá lúa nước và tư tưởng Nho giáo, tạo nên những đặc điểm bền vững trong đời sống gia đình và xã hội. Xuất phát từ điều kiện tự nhiên và phương thức sản xuất nông nghiệp lúa nước, gia đình ở vùng này được hình thành trên cơ sở định cư lâu dài, gắn bó với ruộng đất, làng xóm và cộng đồng. Gia đình không chỉ là không gian sinh hoạt mà còn là đơn vị kinh tế sản xuất, đòi hỏi sự hợp tác chặt chẽ giữa các thành viên. Vì vậy, các giá trị như đoàn kết, cần cù, chịu khó, tiết kiệm và đề cao sự hòa thuận được coi trọng, đặt lợi ích chung của gia đình lên trên lợi ích cá nhân.

Bên cạnh đó, ảnh hưởng sâu sắc của Nho giáo đã góp phần định hình những chuẩn mực đạo đức và trật tự trong gia đình. Các giá trị hiếu thảo, tôn ti trật tự, kính trên nhường dưới trở thành nền tảng trong quan hệ giữa các thế hệ. Mô hình gia đình nhiều thế hệ cùng chung sống khá phổ biến, tạo điều kiện cho việc truyền thụ kinh nghiệm sản xuất, đạo đức và nếp sống từ ông bà, cha mẹ tới con cháu. Truyền thống thờ cúng tổ tiên, coi trọng huyết thống và danh dự gia đình thể hiện rõ sự kết hợp giữa tín ngưỡng dân gian của văn hoá lúa nước và tư tưởng Nho giáo về gia tộc.

Thứ hai, đề cao tinh thần gắn kết cộng đồng, gia đình - dòng họ

Một đặc điểm nổi bật của hệ giá trị gia đình vùng đồng bằng sông Hồng là tinh thần gắn kết chặt chẽ giữa gia đình, dòng họ và cộng đồng làng xã. Trong bối cảnh nền văn minh lúa nước, đời sống sản xuất và sinh hoạt của người dân phụ thuộc nhiều vào sự

hợp tác và tương trợ lẫn nhau, từ đó hình thành ý thức cộng đồng bền vững. Gia đình không tồn tại như một đơn vị biệt lập mà luôn gắn bó mật thiết với dòng họ và làng xóm. Các mối quan hệ huyết thống, họ hàng được coi trọng, thể hiện qua việc duy trì thờ cúng tổ tiên, giỗ chạp, họp họ và các nghi lễ truyền thống. Chính sự gắn kết này đã góp phần củng cố tính cố kết xã hội, duy trì sự ổn định và bền vững của hệ giá trị gia đình vùng đồng bằng sông Hồng.

Bên cạnh đó, mối quan hệ gắn kết giữa gia đình và làng xã cũng là một nét đặc trưng nổi bật. Trong xã hội truyền thống vùng đồng bằng sông Hồng, các gia đình cùng sinh sống trong một không gian làng xóm, chia sẻ ruộng đất, nguồn nước, lễ hội và sinh hoạt tín ngưỡng chung. Tinh thần gắn kết cộng đồng còn thể hiện qua việc đề cao sự hòa thuận, ổn định và đoàn kết trong đời sống gia đình. Gia đình nhiều thế hệ cùng chung sống tạo điều kiện cho sự gắn bó giữa ông bà, cha mẹ và con cháu, đồng thời giúp truyền thụ các giá trị văn hóa, đạo đức và kinh nghiệm sống qua các thế hệ. Nhờ đó, hệ giá trị gia đình vùng đồng bằng sông Hồng mang tính cố kết xã hội cao, góp phần duy trì trật tự, ổn định và bản sắc văn hóa truyền thống của vùng trong suốt chiều dài lịch sử.

Thứ ba, tính ổn định và chuẩn mực trong các giá trị đạo đức

Một đặc điểm nổi bật của hệ giá trị gia đình vùng đồng bằng sông Hồng là tính ổn định và chuẩn mực trong các giá trị đạo đức. Tính ổn định của các giá trị đạo đức thể hiện ở việc chúng ít biến đổi trong thời gian dài, được truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác thông qua giáo dục gia đình, phong tục tập quán và sinh hoạt cộng đồng. Các chuẩn mực đạo đức không chỉ tồn tại dưới dạng những quy định mang tính hình thức mà còn được nội tâm hóa, trở thành thước đo để đánh giá đúng sai, tốt xấu trong đời sống gia đình. Nhờ đó, hệ giá trị đạo đức gia đình vùng đồng bằng sông Hồng góp phần tạo nên sự ổn định trong quan hệ giữa các thế hệ, hạn chế xung đột và duy trì trật tự xã hội. Trong bối cảnh hiện đại, dù chịu tác động của nhiều yếu tố mới, các giá trị đạo đức truyền thống này vẫn giữ vai trò nền tảng, tiếp tục định hướng hành vi và lối sống của gia đình trong vùng.

4. Kết luận

Hệ giá trị gia đình vùng đồng bằng sông Hồng là

sản phẩm của quá trình lịch sử lâu dài, được hình thành và phát triển trên nền tảng của văn minh lúa nước, kết hợp chặt chẽ với ảnh hưởng sâu sắc của tư tưởng Nho giáo. Những giá trị cốt lõi như hiếu thảo, gắn kết gia đình - dòng họ, tinh thần cộng đồng, coi trọng đạo đức và truyền thống hiếu học đã tạo nên tính ổn định và bền vững của hệ giá trị gia đình trong vùng. Đây chính là nền tảng quan trọng góp phần duy trì sự cố kết xã hội, ổn định đời sống cộng đồng và bảo tồn bản sắc văn hóa đặc trưng của đồng bằng sông Hồng. Tuy nhiên, trong bối cảnh công nghiệp hóa, đô thị hóa và hội nhập quốc tế sâu rộng, hệ giá trị gia đình vùng đồng bằng sông Hồng đang có những biến đổi nhất định. Nhiều giá trị truyền thống được điều chỉnh để phù hợp với điều kiện sống hiện đại, trong khi các giá trị mới như bình đẳng giới, tôn trọng quyền cá nhân và tính tự chủ của mỗi thành viên ngày càng được đề cao. Sự biến đổi này không mang tính đối lập hoàn toàn mà diễn ra theo hướng kế thừa và chọn lọc, phản ánh khả năng thích ứng linh hoạt của gia đình trước những thay đổi của xã hội đương đại. Nhìn chung, việc nhận diện đúng đặc điểm và xu hướng vận động của hệ giá trị gia đình vùng đồng bằng sông Hồng có ý nghĩa quan trọng trong việc định hướng các chính sách văn hóa - xã hội, đồng thời góp phần giữ gìn và phát huy những giá trị tốt đẹp của gia đình Việt Nam trong thời kỳ phát triển và hội nhập./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Tập I. Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật, tr.143.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới*, chỉ thị số 06-CT/TW, ngày 24/6/2021
<https://tulieuvankien.dangcongsan.vn/he-thong-van-ban/van-ban-cua-dang/chi-thi-so-06-cttw-ngay-2462021-cua-ban-bi-thu-ve-tang-cuong-su-lanh-dao-cua-dang-doi-voi-con-g-tac-xay-dung-gia-7537>.
3. Hội đồng Lý luận Trung ương, Ban Tuyên giáo Trung ương, Bộ Văn hoá Thể thao và Du lịch, Viện Hàn lâm khoa học xã hội Việt Nam (2024). *Hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hoá, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam trong thời kỳ mới*. Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật, tr.336, tr.300, tr.357.